

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ
ในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮีนจา

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พັນเอก ฐิติพงษ์ อินวระชา

รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 25

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2560

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก ฐิติพงษ์ อินวระชา

เรื่อง การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
ของชาวโรฮีนจา

วันที่ กันยายน 2560 **จำนวนคำ :** 5,519 **จำนวนหน้า :** 14

คำสำคัญ ชาวโรฮีนจา, การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยเรื่องการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮีนจามีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยปัญหา และอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย พบว่า การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของแต่ละหน่วยงานมีปัญหาด้านอัตรากำลัง และงบประมาณในการดำเนินการเป็นหลัก อีกทั้งยังไม่มี การบูรณาการแผนงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับมีเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนให้ความร่วมมือเพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่ได้รับ 2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย ประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง พบว่า หน่วยงานขาดบุคคลากรที่มีทักษะการใช้ภาษา ทักษะความรู้ทางด้านกฎหมายและหลักการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงยังขาดการบูรณาการความร่วมมือ ด้านการข่าวร่วมกันทำให้ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นในการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน ขาดการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายและแผนการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน 3. เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการดำเนินการของกองทัพบกเพื่อ การแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ผลการวิจัยแนวทางและ มาตรการในการดำเนินการของกองทัพบก พบว่า แนวทางการดำเนินงานของกองทัพบก

ระดับนโยบาย ควรผลักดันให้ออกกฎหมายรองรับในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ จัดทำนโยบายสั่งการไปยังหน่วยงานระดับปฏิบัติแบบบูรณาการ พิจารณาอัตรากำลังพลและจัดหาสิ่งอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ระดับปฏิบัติ ควรบรรจุกำลังพล สนับสนุนงบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จัดอบรมกำลังพลเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ด้านภาษา และความสามารถทางด้านกฎหมาย ประสานความร่วมมือด้านการข่าว ร่วมกับการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Thitipong Invasa

TITLE: Government Officials' Actions toward Illegal Smuggling of Rohingya

DATE: September 2017 **WORD COUNT:** 5,519 **PAGES:** 14

KEY TERMS: Government Officials' Actions, Rohingya, Illegal Smugglings

CLASSIFICATION: Unclassified

This research titled as "Government officials' actions toward illegal smuggling of Rohingya has three objectives. The first objective is to investigate problems and difficulties in attempts for resolving illegal smuggling of Rohingya by related government officials. The results of this study found that major obstacles for problem solving are insufficient number of operating forces and budget allocations. Moreover, lacks of integration among agencies and corruption among officials also contribute to worsen the problem. The second objective is to evaluate efficiency in resolving the problems with the illegal smuggling of Rohingya. This study indicates that the officials need to improve skills to facilitate problem solving such as language, legal knowledge, and its related procedure. Furthermore, led to the insufficient cooperation between agencies occur due to lack of effective information sharing, integration in law enforcement, and action plan to tackle common problems. The third objective is to determine guidelines for appropriate actions of the government officials toward Illegal smuggling of Rohingya. This study suggests that the appropriate actions are that the Royal Thai Army (RTA) should push toward the new law that can legitimately endorse the action taken by officials, set

up the framework for integration of task of its subordinate units, work for appropriate force allotment and equipment. At the operational level, the RTA should assign sufficient personnel slots, provide sufficient funds and equipment, train its personnel to have suitable knowledge such as language and legal procedures, strength its intelligence cooperation within and among other agencies.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่องการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮีนจาฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก พันเอกหญิง กนิษฐา ฐิติวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้กรุณาให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ตลอดการวิจัย คุณ จตุพจน์ ปิยะมุตตระ ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา คณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่านที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชา ให้ความรู้และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าอย่างสูง และนอกเหนือจากข้อเสนอแนะทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ ในการวิจัยแล้ว ยังได้รับกำลังใจ และคำชี้แนะที่ทำให้เห็นหนทางแห่งความสำเร็จอีกด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้การสนับสนุนข้อมูล อีกทั้งเสนอแนวความคิดที่มีประโยชน์ต่อการวิจัย ความดีอันเกิดจากผลงานการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยทุกท่านด้วยความเคารพ

การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮิงจา

โรฮิงจา เป็นกลุ่มชนบริเวณชายแดนฝั่งพม่าที่พูดภาษาจิตตะกอง - เบงกาลี และนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งรัฐบาลทหารพม่าปฏิเสธสถานภาพพลเมืองของชาวโรฮิงจา ส่งผลให้มีชาวโรฮิงจาจำนวนมากต้องอพยพลี้ภัยไปยังประเทศอื่นเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า รัฐบาลพม่ามีมุมมองว่าชาวโรฮิงจาเป็นประชาชนที่ “ลี้ภัยอย่างผิดกฎหมาย” และอพยพมากจากประเทศบังกลาเทศ ในสมัยที่พม่าตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของจักรวรรดินิยมอังกฤษ ดังนั้น ด้วยทัศนคติเช่นนี้ของรัฐบาลพม่าทำให้ประชาชนชาวโรฮิงจาไม่ได้รับการรวมเข้าไปในกลุ่มชนพื้นเมือง (Indigenous Groups) ในรัฐธรรมนูญพม่า ส่งผลให้ไม่ได้รับสัญชาติพม่า ในช่วงแรกเจ้าหน้าที่ทางการที่นั่นได้ต้อนรับพวกโรฮิงจาในฐานะเป็นโมฮาเจียร์ (ผู้ลี้ภัยอิสลาม) และตามรายงานข่าวแจ้งว่า ทางการได้วางแผนจะสร้างหมู่บ้านตัวอย่างที่เหมือนไรรานา สหกรณ์แบบรัสเซียให้กับคนกลุ่มนี้ แผนการนี้ไม่ได้กลายเป็นรูปธรรมขึ้นมา และต่อมาอีกไม่นานโรฮิงจาก็ได้รับการปฏิบัติเหมือนเป็นคนต่างด้าว

ตั้งแต่แรกเริ่มเป็นต้นมา ประเทศพม่ามองว่าพวกโรฮิงจาไม่มีความจงรักภักดี ส่วนหนึ่งเป็นเพราะชาวโรฮิงจาบางคนต้องการสร้างรัฐอิสระขึ้นทางอะร่ากันตอนเหนือ และจะผนวกเข้ากับปากีสถาน พม่าจึงไม่ยอมรับว่าโรฮิงจาเป็นพลเมือง และในปี พ.ศ. 2491 กองทหารพม่าออกปฏิบัติการกวาดล้างพวกนี้ หมู่บ้านหลายร้อยแห่ง “ถูกเผาและคนหลายพันคนถูกฆ่า ทำให้มีผู้ลี้ภัยจำนวนมหาศาลอพยพหนีไปยังบริเวณที่เป็นปากีสถานในขณะนั้น” และด้วยสาเหตุนี้เองที่เป็นจุดเริ่มต้นของการที่เจ้าหน้าที่ทางการพม่าพยายามจะข่มขู่และขับไล่พวกโรฮิงจาในครั้งต่อมาอีก ทำให้ผู้ลี้ภัยลี้ภัยหนีไหลเข้าสู่ประเทศปากีสถานและต่อด้วยประเทศบังกลาเทศเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง

ช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 มีผู้ลี้ภัยชาวโรฮีนจาประมาณ 250,000 คน อาศัยอยู่ในค่ายที่องค์การสหประชาชาติดูแลอยู่บริเวณแถบชายแดนประเทศบังคลาเทศ บางคนกลับไปพม่าในเวลาต่อมา บางคนหลอมรวมเข้ากับสังคมบังคลาเทศ และชาวโรฮีนจาประมาณ 20,000 คนยังอาศัยอยู่ในค่ายใกล้กับ เท็คนาฟ รวมถึงอย่างน้อยอีก 100,000 คน อาศัยอยู่นอกค่าย ผู้ลี้ภัยชาวโรฮีนจาที่ยากจน ไร้สัญชาติจำนวนมากจึงอพยพไปสู่เมืองใหญ่ในบังคลาเทศ มาเลเซีย ปากีสถาน และได้เดินทางต่อไปยังประเทศแถบอ่าวเปอร์เซีย ที่ซึ่งเชื่อกันว่ามีคนกลุ่มนี้กว่า 20,000 คน อาศัยอยู่ในช่วงทศวรรษที่ 1990 โดยที่ทางการของบังคลาเทศพิจารณาว่าเป็นผู้ลี้ภัยที่ผิดกฎหมาย ในปี พ.ศ. 2542 ชาวโรฮีนจาจากกลุ่มนี้อย่างน้อย 1,700 คน ได้ถูกจับกุมและคุมขังในเรือนจำของบังคลาเทศ ด้วยข้อหาข้ามพรมแดนอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งชาวโรฮีนจาบางคนได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรอิสลามต่าง ๆ และเข้าร่วมการต่อสู้ในอัฟกานิสถาน โดยต้องเข้าทำหน้าที่เสี่ยงภัยที่สุดในสมรภูมिरบ กวาดล้างกับระเบิดและแบกสัมภาระ ดังนั้น การที่ประเทศพม่าไม่ไว้วางใจชุมชนชายแดนจึงนำไปสู่การพลัดถิ่นข้ามชาติอย่างรวดเร็ว และทำให้ปัจจุบันมีชุมชนอินเทอร์เน็ต และแหล่งข่าวข่าวของชาวโรฮีนจาเองเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก¹

สาเหตุที่ชาวโรฮีนจาไม่สามารถอยู่ในประเทศของตนเองได้ และส่งกลับไปก็จะเป็นหนี้ออกมาอีก เนื่องจากชาวโรฮีนจาส่วนใหญ่ยังคงถูกปฏิเสธสิทธิในสัญชาติภายใต้กฎหมายพลเมืองพม่า ปี พ.ศ. 2525 พวกเขาอาศัยอยู่ในรัฐยะไข่ที่ตอนเหนือ ซึ่งยังคงต้องขออนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมเพื่อออกจากหมู่บ้าน เรื่องดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการค้าขายและแสวงหางานทำ นอกจากนี้ ชาวโรฮีนจามักจะถูกบังคับให้เป็นแรงงานอีกด้วยประกอบกับชาวมุสลิมโรฮีนจายังถูกจำกัดสิทธิพลเมืองอีกหลายประการ ได้แก่ ไม่มีอิสระในการเดินทาง การบังคับเก็บภาษี การยึดที่ดินและบังคับย้ายถิ่น การขัดขวางการเข้าถึงด้านสาธารณสุข ที่พักอาศัยและอาหารไม่เพียงพอ การบังคับใช้แรงงาน รวมทั้งมีข้อจำกัดในการสมรส ซึ่งส่งผลให้ชาวมุสลิมโรฮีนจาหลายพันคนอพยพไปยังประเทศเพื่อนบ้าน จนส่งผลทำให้สถานการณ์ด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคประเทศแถบนี้เกิดความยุ่งยากและซับซ้อนมาก

ยิ่งขึ้น ซึ่งจากสภาพการกดขี่และบีบบังคับมุสลิมโรฮิงยาของรัฐบาลพม่า ตลอดจนการปล่อยข่าวเกี่ยวกับช่องทางในการทำงานและสภาพการดำรงชีวิตที่ดีกว่าในศูนย์อพยพที่เมืองค็อกซ์บาซาร์ของรัฐบาลบังกลาเทศ ส่งผลให้มุสลิมโรฮิงจาเริ่มอพยพหลบหนีออกจากศูนย์อพยพ เข้ามาในประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย สำนักงานป้องกันจังหวัดระนอง ระบุว่าชาวโรฮิงจาได้เริ่มอพยพเข้าประเทศไทยทางด้านจังหวัดระนองครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2541 จำนวน 104 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 มีการจับกุมชาวโรฮิงจาได้ 1,225 คน ปี พ.ศ. 2550 จับกุมชาวโรฮิงจาได้ 2,763 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2549 คิดเป็นร้อยละ 125 และในปี พ.ศ. 2551 จับกุมชาวโรฮิงจา 4,886 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 คิดเป็นร้อยละ 77 ทั้งนี้ ไม่รวมผู้ที่เล็ดลอดไปได้ และข้อมูลของจังหวัดอื่น ๆ ในแถบชายฝั่งอันดามันก็ได้มีการจับกุมอย่างต่อเนื่องเช่นกัน² และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

กลุ่มโรฮิงจามีอยู่ด้วยกัน 2 กลุ่มหลัก คือ (1) กลุ่มโรฮิงยาที่เข้าร่วมกับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงในบังกลาเทศ (Rohingya Solidarity Organisation) และ (2) กลุ่มโรฮิงยาที่มีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมุสลิมหัวรุนแรง ซึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่หนีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากแค้น และต้องการหาชีวิตที่ดีกว่า กลุ่มนี้จึงเดินทางข้ามพรมแดนประเทศพม่าเข้าสู่ประเทศบังกลาเทศเพื่อไปพบกับตัวแทนหรือเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติที่เมืองค็อกซ์บาซาร์ หรือเมืองจิตตะกอง แล้วจึงลงเรือมุ่งหน้าสู่ประเทศไทย เพื่อขึ้นฝั่งที่จังหวัดระนอง หรือจังหวัดพังงา โดยมีนายหน้ารอรับ ขึ้นฝั่งที่ประเทศไทย และมีจุดหมายปลายทาง คือประเทศมาเลเซียเป็นหลัก

ขบวนการลักลอบเข้าเมืองชาวโรฮิงจาทางทะเลด้านจังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา มีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีนายหน้าชาวพม่าโรฮิงยาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับนายหน้าชาวไทย และมีเจ้าหน้าที่บางคนของไทยให้การสนับสนุนเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ เพื่อดำเนินการให้สามารถเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางได้ต่อไป ซึ่งการที่กลุ่มชาวโรฮิงจาหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

ในหลายด้าน ได้แก่ (1) ด้านสังคมจิตวิทยา ชาวมุสลิมโรฮีนจาส่วนใหญ่ลักลอบเข้ามาขายแรงงานในไทย ส่วนหนึ่งได้ไปจดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า เพื่อให้ได้รับการผ่อนผันชั่วคราว มีบุตรหลานเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาและภาระด้านสังคมแก่ประเทศไทยมากขึ้น (2) ด้านความมั่นคง ชาวมุสลิมโรฮีนจาที่ลักลอบเข้ามาอาศัยอยู่ในไทย ส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมไปร่วมกับกลุ่มผิดกฎหมาย เช่น ร่วมกับกลุ่มชาวปากีสถาน ปลอมแปลงเอกสารสำคัญต่าง ๆ การค้ามนุษย์ ปลอมแปลงหนังสือเดินทาง ค้าสิ่งผิดกฎหมาย ยาเสพติด อาวุธสงคราม เป็นต้น (3) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ แรงงานไทยไม่ยอมทำงานในภาคอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรมบางประเภท เช่น การประมง การเกษตร ทำให้ผู้ประกอบการใช้แรงงานต่างด้าวซึ่งเป็นแรงงานราคาถูก จึงเป็นแรงผลักดันให้มีการใช้แรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น คนไทยจึงว่างงานเพิ่มขึ้น (4) ปัญหาด้านสาธารณสุข ชาวโรฮีนจาที่หลบหนีเข้ามาอาจเป็นพาหะ นำพาโรคติดต่อร้ายแรงมาสู่คนไทย อาทิเช่น โรคมาเลเรีย โรคเท้าช้าง เป็นต้น ซึ่งทางราชการต้องเสียงบประมาณด้านสาธารณสุขจำนวนมากในการป้องกันและดูแลช่วยเหลือแรงงานดังกล่าวตามหลักสิทธิมนุษยธรรม และ (5) ปัญหาด้านภาพลักษณ์ของไทยในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ จากการที่ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวโรฮีนจากล่าวอ้างว่าทหารไทยควบคุมตัวและบังคับให้ชาวโรฮีนจาขึ้นเรือกลับประเทศตนเองด้วยเรือที่ไม่มีเครื่องยนต์ ปล่อยให้ลอยอยู่กลางทะเลด้วยอาหารและน้ำจำนวนเล็กน้อย จนมีผู้เสียชีวิตไปนับร้อยศพ เนื่องจากอดอาหารอยู่กลางทะเล ส่งผลให้นานาชาติและองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ออกมากล่าวหาว่าไทยกระทำการไร้ซึ่งมนุษยธรรม

จะเห็นได้ว่า การที่กลุ่มชาวโรฮีนจาหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายทางด้านจังหวัดชายแดนฝั่งทะเลอันดามันนั้นก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติอย่างมาก สืบเนื่องจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีข้อจำกัดในการสกัดกั้น กลุ่มผู้ลักลอบเข้าเมืองเหล่านี้จึงสามารถเล็ดลอดเข้ามาในเขตไทยได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การส่งชาวโรฮีนจาที่ดำเนินคดีถึงที่สุดกลับประเทศต้นทางยังไม่สามารถปฏิบัติได้เป็นผลสำเร็จ เนื่องจากประเทศพม่าปฏิเสธที่จะรับกลับ โดยอ้างว่าชาวมุสลิมโรฮีนจาไม่ใช่พลเมืองพม่า กลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงพยายามหลบหนีเข้ามา

ในเขตไทยอีก โดยมีขบวนการค้ามนุษย์และนายหน้าค้าแรงงานไปปรับกลับเข้ามาในเขตไทยอีก ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการ ดำเนินการดังกล่าว ประกอบด้วย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้า เมือง กองบังคับการตำรวจน้ำ) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ได้พยายามดำเนินการสกัดกั้นและแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิด กฎหมายอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันกลุ่มชาวโรฮีนจายังคงหลบหนีเข้ามาในประเทศไทย โดยผิดกฎหมายอยู่เป็นประจำ สาเหตุอาจเกิดจากข้อจำกัดในหลายประการ ซึ่งประเด็นหลัก อาจเกิดจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องขาดการประสานการปฏิบัติเพื่อดำเนินการสกัดกั้น ชาวโรฮีนจาหลบหนีเข้าเมืองแบบบูรณาการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานภาครัฐและ เจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องหามาตรการหรือแนวทางในการสกัดกั้น กลุ่มชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายร่วมกันแบบบูรณาการโดยด่วนต่อไป

จากผลกระทบและปัญหากลุ่มชาวโรฮีนจาหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายดังกล่าวมา ข้างต้น ผู้ศึกษาวิจัยได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาดังกล่าว จึงสนใจศึกษาปัญหาและอุปสรรคใน **การแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจากหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้อง** เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาประมวลผลกำหนดเป็นแนวทางหรือ มาตรการในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในสังกัดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการ ดำเนินการดังกล่าวแบบบูรณาการ โดยมีเจตนารมณ์ในการบูรณาการแผนงานของหน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันประสานการปฏิบัติในการสกัดกั้นกลุ่มชาวโรฮีนจาหลบหนี เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถสกัดกั้นกลุ่มชาวโรฮีนจา ที่ลักลอบ เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นลงได้ต่อไป

ด้านตรวจคนเข้าเมืองตาก ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานพม่าผิด กฎหมายในพื้นที่จังหวัดตาก³ ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการหลบหนีเข้าเมืองของ

แรงงานพม่าผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดตาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แรงงานพม่าผิดกฎหมายที่ถูกจับกุมในข้อหาหลบหนีเข้าเมือง จำนวน 400 คน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันปราบปรามการหลบหนีเข้าเมืองของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันปราบปรามการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานพม่าผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดตาก รวมทั้งหมด 19 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ขั้นตอนที่ 3 เพื่อหาแนวทางกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการหลบหนีเข้าเมืองในพื้นที่จังหวัดตาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานพม่าผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดตาก รวมทั้งหมด 22 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานพม่าผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดตาก พบว่า ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ไม่สามารถฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยได้เลย วิธีการหลบหนีเข้าเมืองในเขตจังหวัดตาก ผู้หลบหนีเข้าเมืองส่วนใหญ่เดินทางจากหมู่บ้านในพม่าถึงชายแดนจังหวัดตากโดยรถยนต์ ระยะเวลาที่ใช้ประมาณ 2 วัน เดินทางเข้าสู่ตัวเมืองชั้นในโดยการนั่งรถโดยสาร ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

2. ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการหลบหนีเข้าเมืองของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการสกัดกั้นแรงงานพม่าผิดกฎหมายหลบหนีเข้าเมือง สรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหาและอุปสรรคจากเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ กำลังเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามมีน้อยและมีภารกิจอื่นอีกมาก ไม่สามารถออกพื้นที่ทั่วถึง เจ้าหน้าที่ขาดการประสานงานอย่างใกล้ชิด ด้านการข่าวเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมีน้อยและ

มีงานอื่นต้องรับผิดชอบด้วย งบประมาณและเครื่องมือในการดำเนินงานมีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2.2 ปัญหาและอุปสรรคจากผู้ประกอบการหรือสถานประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการต้องการแรงงานต่างด้าวเข้าทำงานเพราะขยันและค่าแรงถูก ผู้ประกอบการที่ใช้แรงงานต่างด้าว ส่วนใหญ่มีฐานะทางการเงินดี เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เจ้าหน้าที่ที่มีความเกรงใจในการปฏิบัติ หรือเมื่อถูกจับกุมแล้ว ก็จะวิ่งเต้นให้ถูกดำเนินคดีในอัตราโทษที่น้อย หรือไม่ก็ไม่ให้ถูกดำเนินคดี

2.3 ปัญหาและอุปสรรคจากกฎหมาย พบว่า กฎหมายในการเข้าตรวจสอบปราบปรามจับกุม มีวิธีการขั้นตอนซับซ้อน ยากแก่การดำเนินการ ในกรณีขอหมายศาลเข้าตรวจค้นสถานประกอบการ และในการขอหมายค้นมีความล่าช้า ศาลมักยกคำร้องเนื่องจากเป็นความผิดซึ่งหน้า ระดับอัตราโทษที่ลงโทษผู้กระทำผิดน้อย บางครั้งลงโทษเพียงการรอลงอาญา จึงทำให้ผู้ที่เคยทำผิดแล้วก็กลับมาทำผิดซ้ำอีก

3. แนวทางการกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการหลบหนีเข้าเมืองในพื้นที่จังหวัดตาก

3.1 แนวทางการกำหนดมาตรการด้านเจ้าหน้าที่ โดยจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าในเขตพื้นที่จังหวัดตาก โดยมีภารกิจเพื่อบูรณาการด้านการข่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถประสานงานแบ่งหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ขณะนี้ด่านตรวจคนเข้าเมืองตากได้นำระบบฐานข้อมูลผู้สัญจรผ่านแดน ทั้งนี้ ระบบฐานข้อมูลดังกล่าวสามารถตรวจสอบว่าเคยถูกจับกุมและส่งปรับไปแล้วหรือไม่ ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการควบคุมบุคคลเข้าออกราชอาณาจักรได้ดีขึ้น

3.2 แนวทางการกำหนดมาตรการด้านผู้ประกอบการ โดยให้ความรู้กับผู้ประกอบการในเรื่องผลกระทบจากการลักลอบเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าที่มีต่อจังหวัดตาก

และขั้นตอนการรับแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าเข้าทำงานในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

และให้ผู้ประกอบการมีส่วนในการกำหนดนโยบายป้องกันและปราบปรามการหลบหนีเข้าเมือง และรับผิดชอบต่อแรงงานที่จดทะเบียนแล้ว ซึ่งได้หลบหนีจากพื้นที่

3.3 แนวทางการกำหนดมาตรการด้านกฎหมาย โดยมีความยืดหยุ่นในการใช้กฎหมาย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวกและคล่องตัว ต้องเพิ่มบทลงโทษที่รุนแรง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้หลบหนี ผู้นำพา นายหน้า และผู้จ้างงานเกิดความเกรงกลัว

เจษฎา มีบุญลือ และ ปิยะนุช ปิ๋ว⁴ ได้ทำการศึกษาปัญหาโรฮิงยากับแนวทางการแก้ไขสรุปได้ว่า จากประวัติศาสตร์บรรพบุรุษชาวโรฮิงยาถูกปฏิเสธสิทธิในฐานะพลเมืองพม่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาชาวโรฮิงยาถูกละเมิดสิทธิ ชาวโรฮิงยาจำนวนมากได้อพยพหนีภัยจากพม่าไปอยู่ในหลายประเทศ เช่น บังกลาเทศ ปากีสถาน ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ มาเลเซีย และไทย โดยบังกลาเทศซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับพม่าเป็นประเทศที่มีชาวโรฮิงยาอพยพเข้าไปอยู่มากที่สุด ภายใต้การดูแลของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees) ระยะเวลาหลังชาวโรฮิงยาเดินทางมายังประเทศไทยมากขึ้น เพื่อเป็นทางผ่านไปยังประเทศมาเลเซีย เนื่องจากเป็นประเทศมุสลิม และค่าจ้างแรงงานสูง สำหรับช่องทางที่ชาวโรฮิงยาใช้หลบหนีเข้าสู่ไทย มี 2 ช่องทาง คือ ทางบกที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และทางเรือที่จังหวัดระนอง ในห้วงเดือนตุลาคม – กุมภาพันธ์ของทุกปี เนื่องจากปลอดภัยจากรัฐ ปัญหาโรฮิงยาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นปัญหาที่มีมาช้านาน แต่ในห้วง 1 ปีที่ผ่านมาองค์การนาชาติโดยเฉพาะ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees) เพิ่งให้ความสนใจและโจมตีประเทศไทยว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในขั้นตอนการดำเนินการจับกุมและผลักดันกลับประเทศต่อกลุ่มคนเหล่านี้ สืบเนื่องจากการเสนอข่าวของสำนักข่าวต่างชาติที่เสนอภาพด้านลบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ทางการไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกองทัพและประเทศ การดำเนินการ

ดังกล่าวอาจมีวาระซ่อนเร้นในการเสนอข่าวของสำนักข่าวดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหา จากการประชุม ASEAN SUMMIT (อินโดนีเซีย กัมพูชา ไทย บรูไน พม่า มาเลเซีย ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์) ครั้งที่ 14 ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีการหยิบยกประเด็นปัญหาเรื่องโรฮิงยาขึ้นมาเพื่อหาทางออกในการแก้ปัญหาร่วมกัน ผลจากการประชุมตามมาตรา 14 ของกฎบัตรอาเซียน มีการตกลงชัดเจนว่า ต้องจัดตั้งองค์กรเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานมนุษยชนอาเซียนขึ้น และส่งเสริมให้อาเซียนเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาที่สำคัญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้จะใช้กระบวนการบาหลี (Bali Process) ในการแก้ไขปัญหาอีกด้วย สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาข้างต้น กรณีที่ปรากฏข่าวสารเผยแพร่ตามสื่อมวลชนต่างประเทศระบุว่า เจ้าหน้าที่ของไทยได้กระทำการในลักษณะละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกลุ่มมุสลิมโรฮิงยาที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทย โดยการผลักดันกลุ่มดังกล่าวออกจากเขตแดนทางทะเลของไทยด้วยเรือประมงที่ไม่ติดเครื่องยนต์ แต่มอบอาหารและน้ำให้เพียงพอ กรณีดังกล่าวส่งผลให้กลุ่มมุสลิมโรฮิงยาบางส่วนเสียชีวิตก่อนถึงฝั่ง และข่าวสารข้างต้นได้ถูกกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ นำไปเคลื่อนไหวผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหา ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกองทัพและประเทศนั้น สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งมีภารกิจและหน้าที่ในการวางแผน ดำเนินการเพื่อการศึกษา วิจัย และประเมินสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน จึงเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาเป็น 3 ห้วง คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในปัจจุบัน (Immediate Response) ระยะสั้นถึงปานกลาง (Redesigned Actions) และระยะยาว (Restructure) ดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในปัจจุบัน (Immediate Response)

1.1 รัฐบาลต้องกำหนดนโยบาย มาตรการและแนวทางปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาโรฮิงยาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนดำเนินการต่อผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างเคร่งครัดและเด็ดขาด โดยมีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักในการดำเนินการแก้ไข

1.2 ทหารหรือ/ประชุมกับประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ พม่า บังกลาเทศ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees) เพื่อร่วมหาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะ ควรให้ภาพที่ชัดเจนว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่รับภาระของปัญหาผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมือง ทางทะเล ทั้งที่ไม่ได้เป็นประเทศผู้ก่อปัญหา

1.3 สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาคมโลก โดยยืนยันบนหลักการที่ว่า กลุ่มโรฮิงญา เป็นผู้ลี้ภัยหนีเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย (Illegal migration) ที่มีใช้หนีภัยจากการสู้รบ (Displaced person from fighting) และมีใช้เป็นผู้อพยพ/ลี้ภัย (Refugee) ทางกทางไทย ได้ปฏิบัติต่อชาวโรฮิงญาอย่างชอบธรรมตามกรอบกฎหมายของไทย มิได้มีการละเมิด สิทธิมนุษยชนดังที่สื่อต่างประเทศกล่าวอ้าง

1.4 กรณีที่มีข้อเรียกร้องให้จัดตั้งศูนย์พักพิง หรือศูนย์ผู้ลี้ภัยให้แก่ชาวโรฮิงญา ทางกทางไทย ควรยืนยันจุดยืนที่เห็นพ้องร่วมกับ สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees) ว่า สถานภาพของชาวโรฮิงญา คือ ผู้อพยพ เพื่อเหตุผลด้านเศรษฐกิจไม่เข้าข่ายผู้ลี้ภัย และอาจยอมรับให้พักพิงได้ชั่วคราวในระยะสั้น ด้วยเหตุผลด้านมนุษยธรรมเพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศที่สามเท่านั้น

1.5 เร่งปราบปรามเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย และค้ำมนุษย์อย่างจริงจังและเด็ดขาด

2. การแก้ไขปัญหาในระยะสั้นถึงปานกลาง (Redesigned Actions)

2.1 เพิ่มความเข้มในการปฏิบัติงานทั้งทางบกและทางทะเล โดยทางบกเพิ่มกำลังลาดตระเวน ตามแนวชายแดนที่คาดว่าจะมีผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ส่วนทางทะเลต้องเพิ่ม การลาดตระเวนทางทะเล และต้องกำหนดกฎการปฏิบัติ (Rule of Engagement: ROE) พิเศษในปฏิบัติการร่วมในการลาดตระเวนทางทะเล ระหว่างไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และ สิงคโปร์ เพื่อสกัดกั้นและผลักดันการเข้ามาของกลุ่มคนเหล่านี้

2.2 ร่างระเบียบปฏิบัติประจำ (Standard Operating Procedure: SOP) หรือกฎการปฏิบัติในการปฏิบัติกับชาวโรฮิงยาให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชี้แจง/อบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ และขอบเขตการปฏิบัติงาน ของตนตามหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเคร่งครัดในการปฏิบัติงานตาม ระเบียบปฏิบัติประจำ และกฎหมาย

2.3 กำหนดขอบเขตที่פקพิงชั่วคราวที่ชัดเจน ดำเนินการขึ้นทะเบียนประวัติ เพื่อจะได้ทราบจำนวนและข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นประโยชน์ในการส่งกลับประเทศต้นทางอย่างถูกต้อง หรือส่งต่อไปยังประเทศที่สาม ดำเนินการคัดแยกและสืบสวนให้ได้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้เดินทางมาจากภูมิลำเนาใด ด้วยวิธีการใด ซึ่งจะทำให้ทางการไทยสามารถเจรจากับประเทศที่ต้องรับประชากรของตนกลับภูมิลำเนาได้ อาทิเช่น พม่า หรือบังกลาเทศ และทำให้ประเทศดังกล่าวไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้

3. การแก้ไขปัญหายาวในระยะยาว (Restructure)

3.1 กองทัพควรแสดงจุดยืนและบทบาทการให้การสนับสนุนต่อกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีการระดมความคิดเห็น ซึ่งประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนของสังคม อาทิ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องโดยตรงในปัญหามุสลิมโรฮิงยา ทั้งนี้ มีปัจจัยแห่งความสำเร็จอยู่ที่การกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน และเพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เห็นผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

3.2 ประสานการทำงาน ระดมความคิด ระหว่างภาครัฐ องค์กรเอกชนอิสระ (Non-government Organizations) และสื่อมวลชน รวมถึงนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน ให้ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหายาวนำเสนอต่อรัฐบาล และเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี และเกิดความร่วมมือในอีกมิติหนึ่ง

3.3 การแก้ไขปัญหามุสลิมโรฮิงยา ควรดำเนินการพร้อมกันใน ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ดำเนินการโดยความริเริ่มของหน่วยงานภายใต้การควบคุมของภาครัฐ

ส่วนที่ 2 ดำเนินการโดยความริเริ่มของภาควิชาการ

ส่วนที่ 3 ดำเนินการโดยภาคประชาสังคม (Civil Society Organization: CSO)

นอกจากนี้ในการดำเนินการของแต่ละส่วนให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม (Non-government Organizations) อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง รวมทั้งการแสวงหาความร่วมมือในระดับพหุภาคีเพื่อแบ่งเบาภาระของไทยที่ต้องแบกภาระแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในประเทศกว่า 2 ล้านคน ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาที่ครอบคลุมในทุกมิติ และจากทุกมุมมองของทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งในระดับชาติและภูมิภาคอย่างแท้จริง

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาชาวโรฮิงญาที่ลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคระดับนโยบาย อำนาจหน้าที่ของ กอ.รมน.จังหวัด เป็นเพียงการประสานงานและติดตามสถานการณ์ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น ผอ.รมน.จังหวัด การใช้อำนาจสั่งการจะใช้อำนาจปกติของผู้ว่าราชการจังหวัด เนื่องจาก พ.ร.บ. รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ยังไม่ประกาศยกย่องระดับสถานการณ์ (ใช้ในภาวะปกติ) ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่มีอำนาจสั่งการบางหน่วยงานได้ จำเป็นต้องใช้การประสานการปฏิบัติกับบางหน่วยงานได้เท่านั้น ทำให้การประสานการปฏิบัติขาดความเป็นเอกภาพ และการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นเกิดล่าช้า การประสานงานด้านการข่าวร่วมกันไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ข้อมูลที่จำเป็นบางประการถูกจำกัดไว้เฉพาะหน่วยงาน ทำให้ไม่สามารถกำหนดเป้าหมายหรือความเคลื่อนไหวของกลุ่มหรือกระบวนการกระทำผิดได้อย่างชัดเจน กรณีขอหมายศาลเข้าตรวจค้นสถานประกอบการมีความล่าช้า ซึ่งศาลมักยกคำร้องเนื่องจากเป็นการกระทำผิดซึ่งหน้า

2. ปัญหาและอุปสรรคระดับปฏิบัติ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน พื้นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานมีอาณาเขตติดต่อทางทะเล

หลายอำเภอ การออกสืบสวนหาข่าว ติดตามจับกุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด ไม่สามารถเข้าได้ทั่วถึงทุกพื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีข้อจำกัดด้านอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ไม่สามารถดำเนินการ กับผู้กระทำผิดทั้งขบวนการได้ จึงต้องประสานงานให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานเข้ามาร่วมดำเนินการด้วย เจ้าหน้าที่ไม่สามารถส่งตัวชาวโรฮิงจากลับไปยังประเทศต้นทางได้ เนื่องจากชาวโรฮิงจาไม่มีสัญชาติเมียนมาร์ อีกทั้งสถานที่ควบคุมตัวผู้กระทำผิดมีความผิดมีความแออัด ไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้กระทำผิดได้ดีเท่าที่ควร และส่งผลทำให้การส่งตัวไปประเทศที่สามเกิดความล่าช้า

จากผลการศึกษาศึกษาสามารถสรุปข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาคีรัฐกรณีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮิงจา ได้ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการดำเนินงานระดับนโยบาย ผู้บริหารระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับปัญหาชาวโรฮิงจาลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง ควรประสานงานกับประเทศเมียนมาร์โดยตรง หรือส่งการผ่านทางคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่นไทย - เมียนมาร์ จังหวัดระนอง (Thai-Myanmar Township Border Committee) เพื่อเจรจาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาชาวโรฮิงจาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และควรจัดทำนโยบายสั่งการไปยังหน่วยงานระดับปฏิบัติแบบบูรณาการ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจน มีกฎหมายรองรับ มีความเป็นเอกภาพและสามารถนำไปสู่การประสานการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึงในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานดังกล่าวของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. แนวทางการดำเนินการระดับปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญกับปัญหาชาวโรฮีนจาที่ล้นขอบเขตเข้ามาเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยการจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ งบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ประสานความร่วมมือด้านการข่าวร่วมกันแบบบูรณาการ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นในการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายหรือความเคลื่อนไหวของกลุ่มหรือกระบวนกรกระทำผิดร่วมกันได้อย่างชัดเจน จัดทำแผนเฉพาะกิจเพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านการแก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาที่ล้นขอบเขตเข้ามาเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นการเฉพาะ จัดชุดลาดตระเวนสลับสับเปลี่ยนการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึง และมุ่งเน้นเฉพาะพื้นที่ที่ล่อแหลมและเสี่ยงต่อการลักลอบเข้ามาเมืองดังกล่าวอยู่อย่างต่อเนื่อง จัดสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการข่าวภาคประชาชนของหน่วยงานในพื้นที่อย่างทั่วถึง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและมีแนวร่วมการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จัดหาสถานที่ในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดให้เพียงพอเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายและแผนการปฏิบัติในการ แก้ไขปัญหาชาวโรฮีนจาที่ล้นขอบเขตเข้ามาเมืองโดยผิดกฎหมายร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถทางด้านกฎหมาย และหลักการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่นได้อย่างรวดเร็ว และมีความถูกต้อง เหมาะสมต่อไป กำหนดหน่วยงานหลักเพื่อรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหาการหลบหนีเข้ามาเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮีนจาในพื้นที่ เพื่อให้สามารถกำหนดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน และบูรณาการหน่วยงานในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบ

3. แนวทางการดำเนินงานของกองทัพบก ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทัพบกคือส่วนของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีน

เป็นผู้อำนวยความสะดวกความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และมีผู้บัญชาการทหารบก เป็นรองผู้อำนวยความสะดวกความมั่นคงภายในราชอาณาจักร อีกทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ทหาร ปฏิบัติหน้าที่ รองผู้ว่าราชการจังหวัดฝ่ายทหาร ประจำทุกจังหวัด กล่าวได้ว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทัพบกมีทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ดังนั้นแนวทาง ในการดำเนินงานของกองทัพบกกรณีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของชาวโรฮีนจา ควรดำเนินการดังนี้

3.1 แนวทางการดำเนินงานระดับนโยบาย ควรให้ความสำคัญกับปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบ เข้าเมือง โดยผิดกฎหมายอย่างจริงจัง โดยผลักดันให้ออกกฎหมายรองรับในการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ จัดทำนโยบายสั่งการไปยังหน่วยงานระดับปฏิบัติแบบบูรณาการ เพื่อให้ การแก้ไขปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจน มีความเป็นเอกภาพและสามารถ นำไปสู่การประสานการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ พิจารณาอัตรากำลังพลในการปฏิบัติงาน ให้เพียงพอ พิจารณาจัดหาสิ่งอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ พิจารณาจัดสรรงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง ในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

3.2 แนวทางการดำเนินการระดับปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญกับปัญหาชาวโรฮีนจาลักลอบ เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยการบรรจุกำลังพล สนับสนุนงบประมาณ และวัสดุครุภัณฑ์ ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จัดอบรมกำลังพลเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถทางด้าน กฎหมาย และหลักการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทักษะด้านภาษาเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานอื่นได้อย่างรวดเร็ว และ มีความถูกต้อง เหมาะสม ประสานความร่วมมือด้านการข่าวร่วมกันแบบบูรณาการ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นในการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้สามารถ กำหนดเป้าหมายหรือความเคลื่อนไหวของกลุ่มหรือกระบวนการกระทำผิดร่วมกันได้อย่าง

ชัดเจน จัดทำแผนเฉพาะกิจเพื่อรองรับการปฏิบัติงานด้านการแก้ไขปัญหาชาวโรฮิงจาที่ลอบ
เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นการเฉพาะ จัดชุดลาดตระเวนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึง และมุ่งเน้นเฉพาะพื้นที่ที่ล่อแหลมและเสี่ยงต่อ
การลักลอบเข้าเมืองดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายและ
แผนการปฏิบัติในการ แก้ไขปัญหาชาวโรฮิงจาที่ลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายร่วมกันกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
จัดสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการข่าวภาคประชาชนของหน่วยงานในพื้นที่อย่างทั่วถึง
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและมีแนวร่วมการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ประสานงานในการจัดหาสถานที่ในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดให้เพียงพอ
เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของ
ชาวโรฮิงจาจะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายระดับกองทัพบกซึ่งจะเป็นแนวทาง
ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทหาร ส่งผลให้การแก้ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิด
กฎหมายของชาวโรฮิงจาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสานสอดคล้องและบูรณาการในทุก
ภาคส่วน

เอกสารอ้างอิง

¹ คณะกรรมการรณรงค์ประชาธิปไตยในพม่า. ประวัติของชาวโรฮีนจา. [เข้าถึงเมื่อ 26 มกราคม 2559]. เข้าถึงได้จาก:http://www.tacdbburmese.org/web/index.php?option=com_content&view=article&id=61.

² เรื่องเดียวกัน.

³ ด้านตรวจคนเข้าเมืองตาก. การหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานพม่าผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดตาก. เอกสารวิจัยด้านตรวจคนเข้าเมืองตาก 2551: 4.

⁴ เจษฎา มีบุญลือ และปิยะนุช ปีบัว. ปัญหาโรฮีนจากับแนวทางการแก้ไข. สถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ สถาบันป้องกันประเทศ กรุงเทพฯ 2556: 25.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอกฐิติพงษ์ อินวะษา

วัน เดือน ปีเกิด 8 ตุลาคม พ.ศ. 2512

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2531 มัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาวุฒวิทย์ลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2536 ปริญญาตรีสาขาวิชา วิทยาศาสตร์บัณฑิต(ทบ.) โรงเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก

พ.ศ. 2537 หลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าทหารราบ รุ่นที่ 71 โรงเรียนทหารราบ
ศูนย์การทหารราบ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พ.ศ. 2542 หลักสูตรชั้นนายพันเหล่าทหารราบ รุ่นที่ 93 โรงเรียนทหารราบ
ศูนย์การทหารราบ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

พ.ศ. 2547 หลักสูตรหลักประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 83
โรงเรียน เสนาธิการทหารบก กรุงเทพมหานคร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2536 – 2537 นายทหารแผนที่ ร.6

พ.ศ. 2542 – 2544 ผบ.ร้อย.อวบ.ร.6พัน.3

พ.ศ. 2544 – 2545 ผช.ทส.ผช.ผบ.ทบ.

พ.ศ. 2548 – 2549 ผช.หน.ฝยก.พล.ร.5

พ.ศ. 2543 – 2551 รอง ผบ.ร.25 พัน.2

พ.ศ. 2553 – 2555 ผบ.ร.25 พัน.3

พ.ศ. 2555 – 2557 ผบ.ร.25 พัน.2

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2557 รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 25